

Scenariusz zgodny z podstawą programową

praca z wykorzystaniem nowych mediów
i metod aktywizujących (45 min)

Co jest domeną *Domeny publicznej*?

Opracowała: Anna Równy

Aktualizacja: Małgorzata Bazan i Maciej Dowgiel

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe

Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ świadomie, odpowiedzialnie i selektywnie korzysta z Internetu
- ✓ doskonali umiejętności związane z czytaniem ze zrozumieniem
- ✓ poznaje terminy z zakresu prawa autorskiego
- ✓ nabywa umiejętności potrzebnych do życia w społeczeństwie informacyjnym

Metody:

- ✓ praca z tekstem
- ✓ praca indywidualna
- ✓ praca w grupach
- ✓ burza „mózgów”

Środki dydaktyczne:

- ✓ karty pracy
- ✓ rzutnik multimedialny/ tablica interaktywna
- ✓ dostęp do Internetu

WSKAZANIA ZGODNE Z PODSTAWĄ

JĘZYK POLSKI

Szkoła podstawowa (klasy VII–VIII)

Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji.

Wyszukiwanie informacji. Uczeń lub uczennica:

- samodzielnie odnajduje potrzebne informacje w różnych tekstach (literackich, publicystycznych, popularnonaukowych) i cytuje je z zachowaniem kontekstu i praw autorskich;
- rozpoznaje strukturę i cel wypowiedzi (np. główną myśl tekstu, tezę, sposób prowadzenia wywodu).

Porządkowanie informacji. Uczeń lub uczennica:

- porządkuje wybrane informacje w zależności od ich znaczenia (priorytetu) lub funkcji w tekście.
- rozróżnia w tekście treści główne i poboczne, argumenty i przykłady, fakty i opinie.

Tworzenie wypowiedzi (ustnych i pisemnych).

Elementy argumentacji. Uczeń lub uczennica:

- formułuje tezy i dobiera argumenty w prostych formach wypowiedzi (np. rozprawce, wypowiedzi ustnej), zachowując zasady logiki.
- Wypowiada się w sposób zrozumiały dla odbiorcy, wykorzystuje cytaty i odwołuje się do różnych źródeł (z poszanowaniem praw autorskich).

Świadomość celu i adresata. Uczeń lub uczennica:

- dostosowuje styl i język wypowiedzi do odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej (np. oficjalnej, koleżeńskiej).

Samokształcenie.

Poszanowanie praw autorskich: Uczeń lub uczennica:

- rzetelnie korzysta z materiałów (drukowanych i elektronicznych), stosuje przypisy, wskazuje źródła cytatów, zna pojęcie plagiatu;
- rozumie potrzebę krytycznego podejścia do treści znalezionych w Internecie.

Samodzielne prezentacje. Uczeń lub uczennica:

- przygotowuje krótkie wystąpienia ustne lub pisemne opracowania wyników własnej pracy (np.

projektów, referatów);

- korzysta z dostępnych narzędzi multimedialnych, ćwicząc umiejętności prezentacyjne (np. podczas lekcji lub konkursów).

Szkoła ponadpodstawowa (zakres podstawowy)

Kształcenie literackie i kulturowe.

Odbiór tekstów kultury. Uczeń lub uczennica:

- przetwarza i hierarchizuje informacje z różnych źródeł (w tym publicystycznych, naukowych, popularnonaukowych).
- analizuje strukturę tekstu, odczytuje główną myśl, sposób prowadzenia wywodu, argumentację i cel wypowiedzi.

Kształcenie językowe.

Tworzenie wypowiedzi.

Budowa wypowiedzi i argumentacja. Uczeń lub uczennica:

- formułuje tezy i dobiera argumenty w wypowiedziach ustnych i pisemnych, wykorzystując właściwe środki językowe;

Świadome konstruowanie komunikatu. Uczeń lub uczennica:

- dobiera styl i słownictwo do celu wypowiedzi i do odbiorcy, jasno formułując myśli; • wypowiedzi redaguje z zachowaniem zasad retoryki (wstęp, teza, argumentacja, wniosek).

Samokształcenie i wykorzystanie źródeł.

Krytyczne korzystanie ze źródeł i opracowań. Uczeń lub uczennica:

- dokonuje selekcji źródeł, także elektronicznych (strony WWW, słowniki, biblioteki cyfrowe), ocenia ich wiarygodność i poprawność rzeczową;
- stosuje zasady dokumentacji bibliograficznej (sporządza bibliografię, przypisy); • wybiera i cytuje adekwatne fragmenty tekstów w swoich pracach, świadomie korzysta z licencji i przepisów prawa autorskiego.

Prezentacja własnych stanowisk. Uczeń i uczennica:

- przygotowuje różnorodne formy prezentacji: wystąpienia ustne, referaty, projekty multimedialne; • porządkuje informacje wokół wybranego zagadnienia i wykorzystuje je w samodzielnych wypowiedziach.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Szkoła podstawowa (klasy VII–VIII)

Prawo i sądy. Uczeń lub uczennica:

- zna i rozumie podstawowe zasady prawa (m.in. prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nieznajomość prawa szkodzi), wyjaśnia konsekwencje ich łamania.

Szkoła ponadpodstawowa (zakres podstawowy)

Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń lub uczennica:

- rozróżnia różne rodzaje norm (prawne, moralne, zwyczajowe) i zna zasady prawa obowiązujące w RP; potrafi je krótko scharakteryzować (np. domniemanie niewinności);
- objaśnia skutki naruszenia norm prawnych i rozumie znaczenie ich przestrzegania dla funkcjonowania społeczeństwa.

INFORMATYKA

Szkoła podstawowa (klasy VII–VIII)

Rozwijanie kompetencji społecznych. Uczeń lub uczennica:

- krytycznie ocenia informacje i ich źródła, zwłaszcza w Internecie, rozpoznaje rzetelność i wiarygodność stron WWW;
- rozumie i docenia znaczenie otwartych zasobów (np. licencje Creative Commons).

Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Uczeń lub uczennica:

- opisuje kwestie etyczne związane z użytkowaniem komputerów i sieci: bezpieczeństwo danych, ochrona prywatności, własność intelektualna;
- postępuje etycznie w pracy z informacjami (cytowanie, oznaczanie źródeł, unikanie plagiatu).

Szkoła ponadpodstawowa (zakres podstawowy)

Przestrzeganie prawa i norm etycznych w cyberprzestrzeni. Uczeń lub uczennica:

- respektuje przepisy dotyczące korzystania i rozpowszechniania oprogramowania, aplikacji, dokumentów elektronicznych (licencje, prawa do modyfikacji, udostępniania).

Przebieg lekcji:

• FAZA WSTĘPNA

Lekcję należy przeprowadzić w pracowni internetowej/multimedialnej, gdzie uczniowie będą mieć dostęp do Internetu. Nauczyciel prezentuje uczniom stronę internetową **Legalnej Kultury** (link: legalnakultura.pl) na tablicy interaktywnej/ekranie.

Wyświetla zakładkę Prawo w kulturze/Elementarz pojęć i zapoznaje uczniów z informacjami na temat DOMENY PUBLICZNEJ (link: <https://www.legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawie-autorskim> [dostęp: 07.09.2024 r.]).

Rozdaje także fragmenty Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (załącznik nr 1). Uczniowie mają ok. 10 minut na zapoznanie się z treścią artykułu. Po wyznaczonym czasie nauczyciel rozdaje uczniom **Karty pracy** z testem na temat domeny publicznej. Każdy uczeń indywidualnie rozwiązuje test. Po zakończonej pracy nauczyciel prosi o odczytanie odpowiedzi.

(źródło: pl.wikipedia.org/wiki/Domena_publiczna [dostęp: 07.09.2024 r.]

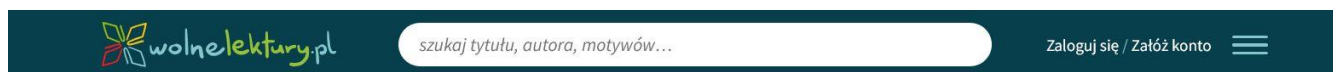
• FAZA REALIZACYJNA

Aby utrwalić wiedzę, nauczyciel proponuje quiz Kahoot!: <https://tiny.pl/hk668x6v> [dostęp: 07.09.2024 r.]

Po zakończonej zabawie nauczyciel dzieli uczniów na 3 grupy i prosi o zajęcie miejsc przy stanowiskach komputerowych. Każda grupa dostaje adres internetowy strony, która zawiera zasoby udostępniane w domenie publicznej.

Grupa I – literatura: <https://wolnelektury.pl/> [dostęp: 07.09.2024 r.]

Biblioteczka filozoficzna

Fransois-Marie Arouet (Voltaire / Wolter) Historia podróży Skarmentada	Arystoteles (Illum. Stanisław Gołbecki) Poetyka	Stanisław Brzozowski Wstęp do filozofii	Julien Offray de La Mettrie (Illum. Stefan Rudnicki) Człowiek-maszyna	Demostenes (Illum. Artur Krowczyński) Wybór mów

[zobacz wszystkie kolekcje](#)

CZY WIESZ, ŻE
audiobooki Wolnych Lektur
znajdziesz na **YouTube**

IMSLP
Petrucci Music Library

242,196 works · 28,683 composers · 2,053 performers
798,243 scores · 14,861,934+ pages · 88,986 recordings

Sharing the world's public domain music.

Try **IMSLP Clara**
A new way to browse music.

Switch to new skin Take a look →

Submit a new score or recording

العربية	Galego	Português
Català	Hrvatski	Русский
Čeština	Bahasa Indonesia	Slovenčina
Dansk	Italiano	Српски
Deutsch	Magyar	Suomi
Ελληνικά	日本語	Svenska
English	한국어	తెలుగు
Español	Македонски	Türkçe
Français	Nederlands	中文/繁體中文
	Polski	

News

- 4 mar 2025 - 242,000 works have scores or parts on Petrucci Music Library.
- 19 lut 2025 - 795,000 scores.
- 29 sty 2025 - 241,000 works have scores or parts on Petrucci Music Library.
- 9 sty 2025 - 790,000 scores.

[Older news entries]

Featured

- The first edition of Ethelbert Nevin's La Vie, published by Boston Music Co.
- The first edition of Gussie Davis's McCarthy the Pride of the Force, published by George Propher.
- The first edition of Prokofiev's Piano Sonata No.4, Op.29, published by Gutheil.
- The holograph manuscript of Mayer's Piano Trio in D minor.
- The holograph manuscript of Zelenka's 6 Marches, ZWV 212.

[Previous featured music] [Suggest]

[New Scores](#)

[New Recordings](#)

Grupa III – film: archive.org/details/moviesandfilms [dostęp: 07.09.2024 r.]

The screenshot shows the Internet Archive website's 'Movies' collection page. The main content area displays a grid of 24 collection cards, each with a representative image and text indicating the number of items and the size of the collection. The left sidebar provides search filters, including 'Year Published' (ranging from 1 to 9999), 'Part Of' (Moving Image Archive), 'Media Type' (data, movies, collection, audio, image, texts), and 'Year' (ranging from 2016 to 2022). The top navigation bar includes links for WEB, TEXTS, VIDEO, AUDIO, SOFTWARE, and IMAGES, along with user options like SIGN UP, LOG IN, and UPLOAD.

Collection Name	Items	Size
Feature Films	15 969 items	53,5 terabytes
Movie Trailers	55 564 items	6,3 terabytes
Short Format Films	3198 items	1,6 terabytes
Silent Films	3346 items	2,8 terabytes
Film Noir	843 items	1,1 terabytes
Sci-Fi / Horror	462 items	1,2 terabytes
Collectie Filmcollectief	5820 items	4,7 terabytes
Colorized Movies	207 items	163,6 gigabytes
Comedy Films	293 items	452,5 gigabytes
Laserdisc Archive	446 items	7 terabytes
Stock Footage	1672 items	498,2 gigabytes
Picfixer Feature Film Collection	357 items	409,9 gigabytes
Home Movies	1874 items	13,6 terabytes
Picfixer Movie Trailer Collection	1372 items	44,6 gigabytes
Sinema Trailers	1016 items	28,4 gigabytes
The Video Cellar Collection	234 items	177,1 gigabytes
35mm Stock Footage	1601 items	3,5 terabytes
Milf	5.9K	65

Zadaniem uczniów jest przejrzeć zasoby danego serwisu (5 minut) i znaleźć 2 przykłady utworów, które mogą wykorzystać do nauki w szkole (na lekcji lub w pracy domowej).

Po 5 minutach każda z grup prezentuje efekty swojej pracy:

- krótką charakterystykę strony internetowej i jej zasobów,
- omówienie dwóch wybranych utworów wraz z krótkim uzasadnieniem.

Każda grupa ma 5 minut na swoją prezentację.

• FAZA PODSUMOWUJĄCA

Burza mózgów: Co nam daje domena publiczna? Jakie korzyści mają z niej użytkownicy Internetu? Nauczyciel ustala wnioski z uczniami i zapisuje na tablicy.

Zadanie domowe:

Znajdź w zasobach Internetu inny przykład strony udostępniającej utwory z różnych dziedzin sztuki w domenie publicznej. Przygotuj prezentację multimedialną (5 slajdów), w której

przedstawisz opis i wartościowe zasoby wybranej strony.

Proponowana bibliografia:

- Manifest Domeny publicznej powstał w ramach COMMUNII, europejskiej sieci tematycznej poświęconej cyfrowej domenie publicznej, <https://publicdomainmanifesto.org/manifesto/#pl> [dostęp: 07.09.2024 r.].
- Przewodnik po Oznaczeniach Domeny Publicznej https://pl.wikibooks.org/wiki/Przewodnik_po_OZE/Domena_publiczna [dostęp: 07.09.2024 r.].

Załącznik nr 1

USTAWA

z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Art. 36.

Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, autorskie prawa majątkowe gasną z upływem lat siedemdziesięciu:

- 1) od śmierci twórcy, a do utworów współautorskich – od śmierci współtwórcy, który przeżył pozostałych;
- 2) w odniesieniu do utworu, którego twórca nie jest znany – od daty pierwszego rozpowszechnienia, chyba że pseudonim nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora lub jeżeli autor ujawnił swoją tożsamość;
- 3) w odniesieniu do utworu, do którego autorskie prawa majątkowe przysługują z mocy ustawy innej osobie niż twórca – od daty rozpowszechnienia utworu, a gdy utwór nie został rozpowszechniony – od daty jego ustalenia;
- 4) w odniesieniu do utworu audiowizualnego – od śmierci najpóźniej zmarłej z wymienionych osób: głównego reżysera, autora scenariusza, autora dialogów, kompozytora muzyki skomponowanej do utworu audiowizualnego;
- 5) w odniesieniu do utworu słowno-muzycznego, jeżeli utwór słowny i utwór muzyczny zostały stworzone specjalnie dla danego utworu słowno-muzycznego – od śmierci później zmarłej z wymienionych osób: autora utworu słownego albo kompozytora utworu muzycznego.

Art. 39.

Czas trwania autorskich praw majątkowych liczy się w latach pełnych następujących po roku, w którym nastąpiło zdarzenie, od którego zaczyna się bieg terminów określonych w art. 36 i art. 37.

Opracowano na podstawie:

Tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 24.

KARTA PRACY:

TEST WIEDZY O DOMENIE PUBLICZNEJ

Wstaw brakujące słowa:

W Polsce prawa do danego utworu wygasają po 70-ciu latach od śmierci

Respektując prawa osobiste, należy podać autora.....utworu.

Jeśli dzieło było tłumaczone z innego języka, to prawa majątkowe do tłumaczenia wygasają po 70-ciu latach od śmierci

Utwory współautorskie przechodzą do domeny publicznej po 70-ciu latach od śmierci ostatniego, który przeżył pozostałych. Do domeny

publicznej należą utwory, do których wygasły majątkowe

..... albo które nie zostały nimi objęte.